

รายงาน

การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณี การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของ
ชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

คณะวิจัย

ผศ.ดร.ฤทธิรงค์ จังโกฏี อ.ดร.ทองปัทม์ ดอนประจำ อ.ดร.กัลยา หาญพิชาญชัย
อ.ดร.ศักดา สีโสภณ อ.ดร.ศิริภัทร์ โคตรสีวงษ์ อ.ดร.วรารุณ มหามิตร
ผศ.ดร.वलัญชัชชา เขตบำรุง นางบุศรา ศรีชัย นางสาวภัทรานิษฐ์ บัวลิม
นางสาวธีระญาพร ขาดิหาร นางทิพย์ภาภรณ์ สิมวิเศษ
นางจันทิมา ผลภิญโญ
นางกรรณา โสฬสจินดา

รายงานฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย

“การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์”

สนับสนุนโดย

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นเล่มนี้เป็นรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ กรณีการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิโดยเนื้อหาประกอบไปด้วยที่มาของโครงการ วิธีดำเนินงาน ผลการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ จากการดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารพร้อมจัดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการป้องกันผลกระทบที่เกิดพร้อมจัดทำข้อเสนอมาตรการ/แนวทางดำเนินงานในการป้องกันและลดผลกระทบเชิงลบ และการขยายผลกระทบเชิงบวก

คณะผู้จัดทำขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) กลุ่มงานพัฒนาและขับเคลื่อนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (กปส.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ที่เป็นผู้สนับสนุนในการดำเนินงานในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณเทศบาลตำบลคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ผู้ให้ข้อมูลและผู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพในครั้งนี้ คณะผู้จัดทำหวังว่าเนื้อหาในเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำผลการศึกษาไปดำเนินการลดผลกระทบของชุมชนต่อไปได้

บทสรุปผู้บริหาร

เทศบาลตำบลคอนสารตั้งอยู่ใจกลางของอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ทั้งหมด 5.67 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล 8 หมู่บ้าน คนคอนสารมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ดำรงชีวิตอยู่ในวิถีการผลิตและการจัดการทรัพยากรที่สอดคล้องกับระบบนิเวศ ดังนั้นคนคอนสารจึงต้องการการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและนิเวศวัฒนธรรมชุมชน โดยเฉพาะการรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ ที่เชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตและความมั่นคงทางอาหาร สะท้อนได้จากอาหาร คั่วเนื้อ คั่วปลาของอำเภอคอนสารได้รับการคัดเลือกเป็นอาหารประจำจังหวัดชัยภูมิ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมประกาศ ในปัจจุบันในพื้นที่อำเภอคอนสารมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรมากยิ่งขึ้น รวมถึงมีการนำสินค้าจากนอกพื้นที่เช่นพืชผักซึ่งยากในการควบคุมความปลอดภัยมาขายในตลาด โดยผลการตรวจคัดกรองสารเคมีในเลือดของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนสาร (2566) พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 103 คน มีผลในระดับไม่ปลอดภัยร้อยละ 12.62 และ มีความเสี่ยง ร้อยละ 15.53 ประกอบกับพบว่า ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ลดลง เช่น ปูแป้ง พื้นที่ป่าหมาก สายน้ำร่องจากน้ำผุด ซึ่งอาจจะกระทบกับลูกหลานในอนาคต เทศบาลตำบลคอนสารจึงเห็นความสำคัญและมีมติร่วมกันในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Health impact assessment: HIA) กับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ในกระบวนการทำงานเทศบาลตำบลคอนสารได้แต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร จากนั้นร่วมกับสถาบันการศึกษาเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินผลกระทบด้านสุขภาพตามขั้นตอน ดังนี้ (1) การประชุมชี้แจงและสร้างความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกัน (2) การกลั่นกรอง นโยบายการพัฒนา (3) การกำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (4) การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (5) การทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ และ (6) การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ โดยดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือน พ.ค. 2566 ถึง พ.ค. 2567 ผลการศึกษาในแต่ละขั้นตอนสรุปได้ดังนี้

การกลั่นกรอง นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม (Public Screening) ผลจากการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง สร้างความร่วมมือ และร่วมกันวิเคราะห์บริบทและสถานการณ์ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ รวมถึง ศักยภาพ ข้อจำกัด การพัฒนาของเทศบาลตำบลคอนสาร ได้ร่วมกันกำหนดประเด็นศึกษาโดยประเด็นศึกษาของพื้นที่เทศบาลตำบลคอนสาร คือ “การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหาร” และได้ร่วมกันร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร

การกำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Scoping) เทศบาลตำบลคอนสารได้แต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร และได้กำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพร่วมกันดังนี้ (1) การ

สำรวจข้อมูลชุมชนที่เชื่อมโยงกับความมั่นคงทางอาหาร และการสำรวจศักยภาพชุมชน และพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ด้วยแอปพลิเคชันอย่างง่ายโดยเยาวชนในพื้นที่ (2) การประเมินคุณภาพแหล่งน้ำเบื้องต้นด้วยเครื่องมือภาคสนาม (3) การสำรวจนาฬิกาสัตว์หน้าดิน (4) การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของผัก โดยการประชุมกลุ่มย่อย (5) การประเมินความปลอดภัยของผักพื้นบ้านและผักจากแหล่งอื่น ด้วยชุดทดสอบ GT-Pesticide Residual test kit และ (6) การสำรวจความมั่นคงทางอาหารด้วยแบบสำรวจความมั่นคงทางอาหารผ่านทาง Google forms

การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing) พบว่า การสำรวจข้อมูลชุมชน ศักยภาพชุมชน และพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ด้วยแอปพลิเคชันอย่างง่ายโดยเยาวชนในพื้นที่ทำให้เยาวชนได้รู้ถึงความสำคัญของพื้นที่ และมีการค้นพบศักยภาพที่ไม่เคยมีการบันทึกไว้มาก่อน เช่น น้ำผุดในพื้นที่ของประชาชน การประเมินคุณภาพแหล่งน้ำเบื้องต้นด้วยเครื่องมือภาคสนาม พบว่า แหล่งน้ำผุดต้นน้ำ (น้ำผุดนางเดือน) ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งนาเลา มีคุณภาพดีที่สุด รองลงมาคือจุดกลางน้ำ (ห้วยน้ำพุ) และจุดท้ายน้ำ (คลองกุดผีหลอก) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผล การสำรวจนาฬิกาสัตว์หน้าดินที่พบว่า แหล่งน้ำผุดต้นน้ำมีคุณภาพดีมากโดยตรวจพบตัวอ่อนแมลงซีปะขาว และตัวอ่อนแมลงหนอนปลอกน้ำไม่มีปลอก ส่วนจุดกลางน้ำมีคุณภาพน้ำต่ำโดยพบหนอนแดง และจุดท้ายน้ำ น้ำเน่าเสียไม่สามารถสำรวจนาฬิกาสัตว์หน้าดินได้ ผลการประเมินความปลอดภัยของผักพื้นบ้านและผักจากแหล่งอื่น ด้วยชุดทดสอบ GT-Pesticide Residual test kit พบว่า ในตลาดประชารัฐไทคอนสารจากตัวอย่างผัก 41 ตัวอย่าง พบตัวอย่างผักที่ไม่พบการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 27 ตัวอย่าง (ร้อยละ 65.85) พบในระดับปลอดภัย 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 17.07) และพบในระดับไม่ปลอดภัย 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 17.07) ส่วนตลาดสดเทศบาลตำบลคอนสาร ซึ่งเป็นผักจากแหล่งอื่นทั้งหมด 20 ตัวอย่าง มีตัวอย่างผักที่ตรวจไม่พบการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 2 ตัวอย่าง (ร้อยละ 10) พบในระดับปลอดภัย 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 35) และพบในระดับไม่ปลอดภัย 11 ตัวอย่าง (ร้อยละ 55) สำหรับผลการสำรวจความมั่นคงทางอาหารด้วยแบบสำรวจความมั่นคงทางอาหารผ่านทาง Google forms พบประเด็นสำคัญ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 94.2) อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปี เห็นว่าชุมชนมีแหล่งผลิตอาหารเพียงพอกับความต้องการของคนในชุมชน เท่ากับการสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้ทุกฤดูกาล ที่ร้อยละ 99.6 ทุกครอบครัวมีรายได้เพียงพอที่จะซื้อหาอาหารได้ตามความต้องการ และมีการผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน โดยผลผลิตที่ได้เพียงพอต่อการบริโภค ร้อยละ 99.3 ทั้งนี้อุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้อย่างเพียงพอตามความต้องการ คือ ไม่มีความรู้ในการบริโภคอาหารตามหลักโภชนา และการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย ร้อยละ 59.9

การทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Review) ผู้แทนของเทศบาลตำบลคอนสาร และผู้แทนคณะทำงานฯ ได้นำเสนอผลการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพต่อคณะทำงานฯ และนำเสนอต่อสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล ข้อสรุป และมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผลกระทบด้านบวกที่สำคัญ คือ การเข้ามาส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ส่วนผลกระทบด้านลบที่สำคัญ คือการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพืชผักของตลาดประชารัฐ และตลาดสดของเทศบาล ทั้งนี้ในกระบวนการนี้ได้มีการร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญดังแสดงในหัวข้อที่

การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Influencing) ได้มีการจัดการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอผลการประเมินโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อผลักดันให้ประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตชาวคอนสารเป็นนโยบายของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอคอนสารเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้ผลักดันให้มีการดำเนินการด้านความมั่นคงทางอาหารในชุมชนผ่านทางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลคอนสาร โดยใช้เวทีการประชุมของคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร ซึ่งเทศบาลตำบลคอนสารรับหลักการของข้อเสนอเชิงนโยบายจากที่ประชุม

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้เกิดกระบวนการส่งต่อข้อมูลศักยภาพชุมชนจากผู้ที่มีความรักถิ่นเกิดคอนสารสู่เยาวชน คณะทำงาน ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมในกระบวนการเห็นความสำคัญของการประยุกต์ใช้ HIA ในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะประเด็นเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น

สารบัญ

1. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์.....	2
4. ผลการศึกษา.....	3
5. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
6. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาพื้นที่.....	12
บรรณานุกรม	14

1. ความเป็นมา หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ถือเป็นแหล่งผลิตและส่งออกอาหารในอันดับต้นๆ ของโลก โดยในปี 2566 เป็นผู้ส่งออกอาหารอันดับที่ 12 ของโลก ปรับขึ้นจากอันดับที่ 15 ของโลกในปี 2565 แต่เมื่อเกิดภัยพิบัติ พบว่าจะได้รับผลกระทบและส่งผลต่อการผลิตและการกระจายอาหารไปทั่วประเทศและโลกได้ ทั้งนี้ในปี 2564 ดัชนีความมั่นคงทางด้านอาหาร (Global Food Security Index: GFSI) ของประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 51 ของโลกจากทั้งหมด 113 ประเทศ (ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ, 2566)

จังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณใจกลางของประเทศ สูงจากระดับน้ำทะเล 631 ฟุต ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 332 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 12,778.3 ตารางกิโลเมตร หรือ 7,986,429 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 2.5 ของพื้นที่ทั้งประเทศ มีเนื้อที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาค และใหญ่เป็นอันดับ 7 ของประเทศ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารและลำน้ำย่อยหลายสายที่ก่อให้เกิดลำน้ำสำคัญ ได้แก่ ลำน้ำชี ลำน้ำพรม ลำน้ำเชิญ ลำคันฉู ลำชีลอง ลำปะทาว ลำสามหมอ และลำน้ำก้ำ

อำเภอกอนสารมีต้นทุนทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งผืนป่า อุดมด้วยสัตว์ป่าพืชพรรณไม้ที่หาได้ยาก และมีสถานที่ท่องเที่ยว รวมทั้งมีประเพณี วัฒนธรรมที่โดดเด่น โดยภูมิประเทศของอำเภอกอนสารมีสภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นภูเขาเกินกว่าครึ่งของพื้นที่ทั้งหมด โดยเฉพาะทิศตะวันตก เช่น ภูเขี้ยว ภูหลุบคว้น ซึ่งเป็นภูเขาต่อกับเทือกเขาเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และน้ำผุดธรรมชาติที่สำคัญ เช่น อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขี้ยว เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูผาผึ้ง สวนรุกขชาติน้ำผุดทับลาว เป็นต้น ประชาชน มีอายุยืนยาว (อายุคาดเฉลี่ยชาย 80.91 ปี :หญิง 86.46 ปี) ซึ่งเป็นลำดับ 1 ของจังหวัด และสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (ชาย อายุคาดเฉลี่ย 71.9 ปี อายุคาดเฉลี่ยหญิง 79.9 ปี)

เทศบาลตำบลกอนสารตั้งอยู่ใจกลางของอำเภอกอนสารมีพื้นที่ทั้งหมด 5.67 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล 8 หมู่บ้าน ปี 2566 มีประชากรผู้สูงอายุ 10,635 คน (ร้อยละ 19.65) นับได้ว่าก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างเต็มรูปแบบโดยมีผู้สูงอายุที่มีอายุ 80 ปี ขึ้นไป 1,380 คน อายุ 100 ปีขึ้นไป 16 คน คนกอนสาร มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ดำรงชีวิตอยู่ในวิถีการผลิตและการจัดการทรัพยากรที่สอดคล้องกับระบบนิเวศ ดังนั้นคนกอนสารจึงต้องการการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและนิเวศวัฒนธรรมชุมชน โดยเฉพาะการรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติ ที่เชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตและความมั่นคงทางอาหาร สะท้อนได้จากอาหาร คั่วเนื้อ คั่วปลาของอำเภอกอนสารได้รับการคัดเลือกเป็นอาหารประจำจังหวัดชัยภูมิตามที่กระทรวงวัฒนธรรมประกาศ

ในปัจจุบันในพื้นที่อำเภอกอนสารมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรมากขึ้น รวมถึงมีการนำสินค้าจากนอกพื้นที่เช่นพืชผักซึ่งยากในการควบคุมความปลอดภัยมาขายในตลาด โดยผลการตรวจคัดกรองสารเคมีในเลือดของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอกอนสาร (2566) พบว่า ประชาชนกลุ่มอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 103 คน มีผลในระดับไม่ปลอดภัยร้อยละ 12.62 และ มีความเสี่ยง ร้อยละ 15.53 ประกอบกับพบว่าทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในพื้นที่ลดลง เช่น ภูเขาพัง พื้นที่ป่าหมาก สายน้ำรองจากน้ำผุด ซึ่งอาจจะกระทบกับลูกหลานในอนาคต เทศบาลตำบลกอนสารจึงเห็นความสำคัญและมีมติร่วมกันในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Health impact assessment: HIA)

กับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร โดยคาดหวังให้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ให้ยั่งยืนสำหรับลูกหลานต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

1) ขอบเขตการศึกษา

1) ขอบเขตเชิงพื้นที่

พื้นที่ศึกษา คือ เทศบาลตำบลคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ มีพื้นที่ทั้งหมด 5.67 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล 8 หมู่บ้าน

2) ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากร และประชาชนของเทศบาลตำบลคอนสาร สถาบันการศึกษาที่สนับสนุนด้านวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับตำบลและอำเภอของอำเภอคอนสาร

3) ขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินการ

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่ เดือนพฤษภาคม 2566 ถึง เดือนพฤษภาคม 2567

3. วิธีการศึกษา

1) การประชุมชี้แจงสร้างความร่วมมือในการดำเนินการและกำหนดประเด็นศึกษา

1.1. การประชุมชี้แจงและสร้างความร่วมมือในการดำเนินการร่วมกันระหว่างทีมวิจัย เทศบาลตำบลคอนสาร นักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2. การประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง สร้างความร่วมมือ และร่วมกันวิเคราะห์บริบทและสถานการณ์ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ รวมถึง ศักยภาพ ข้อจำกัด การพัฒนาของเทศบาลตำบลคอนสาร และร่วมกันกำหนดประเด็นศึกษา (Public Screening ครั้งที่ 1)

1.3. การแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร

1.4. การประชุมคณะทำงานฯ เพื่อวางแผนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลคอนสารในประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร (Public Screening ครั้งที่ 2 และ Public Scoping ครั้งที่ 1)

2) การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร

2.1 การประชุมพัฒนาเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผลกระทบการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิต-องชาวคอนสาร (Public Scoping ครั้งที่ 2)

2.2 การประชุมครั้งที่ 1 ของคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะเทศบาลตำบลคอนสาร เพื่อพิจารณาผลการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ในขั้นตอนการกลั่นกรอง นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม (Public Screening) และ ขั้นตอนการกำหนดขอบเขตการศึกษาและ แนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Scoping)

2.3 การประชุมเชิงปฏิบัติการในชุมชนเพื่อการเก็บข้อมูลผลกระทบในพื้นที่ ครั้งที่ 1 (Public Assessing ครั้งที่ 1)

2.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการในชุมชนเพื่อการเก็บข้อมูลผลกระทบในพื้นที่ ครั้งที่ 2 (Public Assessing ครั้งที่ 2)

2.5 การประชุมเชิงปฏิบัติการในชุมชนเพื่อการเก็บข้อมูลผลกระทบในพื้นที่ ครั้งที่ 3 (Public Assessing ครั้งที่ 3)

2.6 การประชุมครั้งที่ 2 ของคณะทำงาน ฯ เพื่อพิจารณาผลการศึกษาศึกษาการประเมินผลกระทบด้าน สุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร

2.7 การจัดทำร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพ ชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

2.8 การประชุมผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนในพื้นที่เพื่อทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบ ด้านสุขภาพ (Public Review) และพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิต ของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

2.9 จัดการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอผลการประเมินฯ และผลักดันข้อเสนอเชิง นโยบาย เข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Small Influencing ครั้งที่ 1)

2.10 การประชุมครั้งที่ 3 ของคณะทำงาน ฯ เพื่อพิจารณาพัฒนาร่างข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นความ มั่นคงทางอาหารเพื่อพิจารณา และ การผลักดันประเด็นความมั่นคงทางอาหารให้เป็นนโยบายระดับอำเภอ (Influencing ครั้งที่ 2)

4. ผลการศึกษา

4.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลคอนสาร

เทศบาลตำบลคอนสารตั้งอยู่ใจกลางของอำเภอคอนสารมีพื้นที่ทั้งหมด 5.67 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล 8 หมู่บ้าน แยกหมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลเต็มพื้นที่ จำนวน 2 หมู่บ้าน ดังนี้ ตำบลคอน สาร หมู่ที่ 1 บ้านนาเงิน และตำบลดงบัง มีหมู่ที่ 2 บ้านดงบังเหนือ หมู่บ้านที่อยู่ในเขตเทศบาลเป็นบางส่วน แยก เป็น 2 ตำบลดังนี้ ตำบลคอนสาร หมู่ที่ 2 บ้านคอนสาร หมู่ที่ 3 บ้านหัวนาม่วง หมู่ที่ 7 บ้านนาโปร่ง หมู่ที่ 6 บ้านนา อ้อม และหมู่ที่ 8 บ้านน้ำพุปางวัว ตำบลดงบัง หมู่ที่ 3 บ้านผายดินสอ อยู่ห่างจากจังหวัดชัยภูมิ ประมาณ 120

กิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลตำบลคอนสาร เป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึงเป็นบางส่วน โดยเฉพาะหมู่ที่ 1 บ้านนาเงิน ,หมู่ที่ 3 บ้านห้วยนาง , หมู่ที่ 7 บ้านนาโปล่ง ตำบลคอนสาร และหมู่ที่ 2 บ้านดงบังเหนือ ตำบลดงบัง มีประชากรทั้งหมด 4,204 คน เป็นชาย 2,012 คน และหญิง 2,192 คน ลักษณะภูมิอากาศ สามารถแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม อากาศแห้งร้อนจัด โดยเฉพาะปลายเดือน มีนาคมถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิสูงสุดอยู่ช่วงระหว่าง 38-42 องศาเซลเซียส
- ฤดูฝน เริ่มเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป และจะมีฝนตกถี่ขึ้นระหว่างเดือนสิงหาคมถึง เดือน กันยายน เมื่อกลางเดือนตุลาคมเป็นต้นไปฝนจะเริ่มซาลง ช่วงฤดูฝนจะนานประมาณ 5 เดือน
- ฤดูหนาว เริ่มเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวเย็นและหนาวจัดเป็นบางครั้ง โดยมีอุณหภูมิลดลงอยู่ระหว่าง 4-6 องศาเซลเซียส โดยมีระยะเวลาประมาณ 3 เดือน

ประชากรส่วนใหญ่ เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 99 และนับถือศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 1 มีวัดทั้งหมด 6 วัด ได้แก่ วัดเจติย วัดสวนหมาก วัดป่าไร่ วัดรัฐธิวัตร วัดโคกก่องวราราม วัดราษฎร์สามัคคี มีอนุสาวรีย์ 1 แห่ง คือ อนุสาวรีย์หมื่นอร่ามคำแหง มีศาลเจ้า 2 แห่ง คือ ศาลเจ้าเทพารักษ์ และ ศาลปู่หล้า มีที่สาธารณะป่าช้า 2 แห่ง คือ ป่าช้าหนองหญ้าปล้อง และป่าช้าดงบัง ประเพณีของเทศบาลตำบลคอนสารที่สำคัญ มีดังนี้

- ประเพณีบุญเดือน 3 และวันมาฆบูชา ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ มีการแห่พระ การสะเดาะเคราะห์ ทำบุญตักบาตร
- ประเพณีบุญเดือน 4 ประมาณเดือนมีนาคม มีการเล่นส่บ้า ขอพรจากผู้เฒ่าผู้แก่ มีการประกวดข้าวตอกข้าวเสียงเม็ด(ข้าวเรียงเม็ด) ประกวดควั่นเนื้อคว่ำปลา ประกวดการแต่งตัวแบบไทคอนสาร
- ประเพณีบุญเดือน 6 ประมาณเดือนพฤษภาคม มีการแห่ตลก (แห่บุญเดือน 6) การเล่นตลก การแห่และจุดบั้งไฟ การไหว้ศาลเจ้า
- ประเพณีออกพรรษา ประมาณเดือนตุลาคม มีการทำบุญตักบาตรที่วัด
- ประเพณีลอยกระทง ประมาณเดือนพฤศจิกายน มีการลอยกระทง ประกวดนางนพมาศ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญในเขตเทศบาล มีดังนี้

1) แหล่งน้ำฝน ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน จะทำให้มีฝนตกชุกเป็นระยะเวลานาน 5 เดือนทำให้น้ำฝนเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนา การทำนาส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลคอนสาร ในช่วงฤดูฝนเมื่อฝนตกชุก มักก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ผิวน้ำดิน ปัญหาตื้นเขิน และไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำ ทำให้ขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง

2) แหล่งน้ำใต้ดิน โดยส่วนใหญ่บริเวณพื้นที่เขตเทศบาล เป็นพื้นที่ ที่มีน้ำกร่อยและมีตะกอนสนิม เหล็กเจือปน มีการนำน้ำใต้ดินมาใช้ในการเกษตรและการอุปโภคบริโภคกันทุกพื้นที่เทศบาลตำบลคอนสาร มีแหล่งน้ำ

ธรรมชาติ 3 ประเภท คือ ประเภทฝาย 14 แห่ง ประเภทลำห้วย 7 แห่ง และประเภทสระ 2 แห่ง ลักษณะของไม้ และป่าไม้ มีพื้นที่ป่าเป็นบางส่วน ส่วนใหญ่จะเป็นป่าหมาก มะพร้าว และสวนผลไม้

วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลคอนสาร คือ **“เทศบาลตำบลคอนสาร มุ่งสู่มาตรฐานสากล ชุมชนมีความสุข”** โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนา 7 ด้าน คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 การจัดระเบียบชุมชน สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ยุทธศาสตร์ที่ 4 การวางแผน การส่งเสริม การลงทุน การพาณิชย์กรรม และส่งเสริม การท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น และยุทธศาสตร์ที่ 7 การบริหารจัดการองค์กรที่ดี

จากการที่ลักษณะภูมิประเทศของเทศบาลตำบลคอนสารเป็นที่ราบลุ่ม น้ำท่วมถึงเป็นบางส่วน โดยเฉพาะหมู่ที่ 1 บ้านนา เขิน หมู่ที่ 3 บ้านหัวนาม่วง หมู่ที่ 7 บ้านนาโปร้ง ตำบลคอนสาร และหมู่ที่ 2 บ้านดงบังเหนือ ตำบลดงบัง ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนกันยายน จะมีฝนตกชุกเป็นระยะเวลานาน 5 เดือน การทำนาส่วนใหญ่จะทำในช่วงฤดูฝน เมื่อฝนตกชุก มักก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นผิวหน้าดินในบางพื้นที่ แต่มีข้อดี คือ ลักษณะของดินที่เป็นดินร่วนเม็ดเล็กมาก มีการระบายน้ำค่อนข้างดี และเร็ว บริเวณที่มีน้ำท่วมขังดินจะมีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสามารถเข้าถึงได้ง่ายของชุมชน หากแต่การกักเก็บน้ำไม่ดีของดิน ทำให้แหล่งน้ำ ทั้งประเภทฝาย ที่ และลำห้วยตื้นเขิน ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง จึงต้องมีการปรับปรุงรักษาอยู่เป็นประจำ ประชากรในเขตเทศบาลส่วนใหญ่ทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ กว่าร้อยละ 80 เป็นอาชีพหลัก นอกจากนั้นจะประกอบ อาชีพในด้านการค้าขายและอื่นๆ ในยามว่าง ปลูกผัก ทำหัตถกรรม เนื่องจากเป็นที่ตั้งของวัดเจติย ที่มียี่สำคัญ คือ พระพุทธรูปปางมารวิชัย ชื่อว่า หลวงพ่อพระประธาน ศิลปะสมัยสุโขทัยตอนต้น มีความวิจิตรงดงามด้านพุทธศิลป์ เนื้อศิลาแลงองค์ใหญ่ ขนาดกว้าง 3 ศอก สูง 8 ศอก อายุ 700 ปี เจติยย่อมุมไม้สิบสอง ศิลปะแบบสิบสองปันนาอารยธรรมจีน สันนิษฐานว่าสร้างสมัยกรุงสุโขทัยพร้อมกับพระพุทธรูป และต้นศรีมหาโพธิ์ อายุ 300 ปี รวมถึง อนุสาวรีย์หลวงพิชิตสงคราม (ปู่หมื่นอ่วมกำแหง) เจ้าเมืองคนแรก ที่เป็นสิ่งที่นับถือยึดเหนี่ยวจิตใจ ของชาวคอนสารทั้งอำเภอ บุญประเพณีที่สำคัญของอำเภอคอนสาร ไม่ว่าจะเป็น บุญเดือนสาม บุญเดือนสี่ และบุญเดือนหก จะถูกจัดขึ้นเป็นบุญรวมที่เทศบาลตำบลคอนสาร ซึ่งนับได้ว่า เป็นไข่แดงด้านบุญประเพณี ด้วยความเอกลักษณ์เป็นของคนคอนสาร หรือที่เรียกว่า “ไทคอนสาร” ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่าย มีความเคร่งครัดต่อจารีตประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อความเข้าใจในการรับวัฒนธรรมและค่านิยมใหม่ ไม่สามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตทั้งส่วนตัว ครอบครัวและสังคม ชาวคอนสารขาดเทคนิคในการพัฒนาคุณภาพสินค้า หรือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมการตลาดยุคดิจิทัล ส่งผลต่อการต่อยอดทางอาชีพ และเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากการที่อาหารประจำถิ่นของคอนสาร คือ ข้าวเหนียว ข้าวปลา จะถูกยกย่องเป็นอาหารประจำจังหวัดชัยภูมิ แต่ก็ยังไม่มีการพัฒนาแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างอาชีพรายได้ที่มั่นคงให้กับพื้นที่ ข้อจำกัดกีดในการปรับตัวในการดำเนินชีวิต ซึ่งรวมถึงการบริโภคอาหาร ที่อาจส่งผลต่อสุขภาพ ภาวะโภชนาการประชาชนตำบลคอนสาร โดยประชากรในกลุ่มวัยเด็ก 0-5 ปี , 6-14 ปี 15-18 ปี ,19-59 ปี และ 60 ปี ขึ้นไป อยู่เกณฑ์ที่มีความสมส่วน ร้อยละ

72.79 ,73.71, 9.26 , 45.7 และ 42.76 ตามลำดับ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ, 2566) โดยปัญหาภาวะโภชนาการที่ต้องแก้ไขพบมากในกลุ่มวัยรุ่น รองลงมาคือ กลุ่มผู้สูงอายุ และวัยทำงาน ตามลำดับ

จากสถานการณ์ดังกล่าว ปัจจัยที่คุกคามความมั่นคงทางอาหารของประชาชนเทศบาลตำบลคอนสาร ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ส่งผลให้แหล่งน้ำตื้นเขิน กักเก็บน้ำไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง การปรับตัวต่อวัฒนธรรมใหม่ of ประชาชน ที่ส่งผลต่อเทคนิคในการพัฒนาคุณภาพสินค้า หรือการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงการตลาดยุคดิจิทัล และ การบริโภคอาหารที่อาจส่งผลต่อสุขภาพ ภาวะโภชนาการต้องการการเร่งรัดแก้ไขในกลุ่มวัยรุ่น กลุ่มผู้สูงอายุ และวัยทำงาน รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันจะส่งผลให้เกิดความยั่งยืนในการสร้างความมั่นคงด้านอาหารของประชาชนต่อไป

5. ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) ผลการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

จากการศึกษาตามขั้นตอนการศึกษาสามารถสรุปผลการดำเนินงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ตามขั้นตอนของการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ 6 ขั้นตอนได้ดังนี้

1.1 การกลั่นกรอง นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม (Public Screening)

จากการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อชี้แจง สร้างความร่วมมือ และร่วมกันวิเคราะห์บริบทและสถานการณ์ด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ รวมถึง ศักยภาพ ข้อจำกัด การพัฒนาของเทศบาลตำบลคอนสาร และร่วมกันกำหนดประเด็นศึกษา เทศบาลตำบลคอนสารและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนสารยินดีร่วมในการดำเนินโครงการ ฯ โดยประเด็นศึกษาของพื้นที่เทศบาลตำบลคอนสาร คือ “การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหาร” และได้ร่วมกันร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร

1.2 การกำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Scoping)

เทศบาลตำบลคอนสารได้แต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร และได้จัดการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ 1 เพื่อวางแผนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของเทศบาลตำบลคอนสารในประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร โดยได้มีข้อเสนอแนะให้นำบทเรียนการดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชน ของกลุ่ม ‘รักษ์คอนสาร’ ซึ่งดำเนินการในปี 2557 โดยขอใช้สิทธิตามมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ. สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาพิจารณาประกอบการกำหนดกิจกรรมตาม 6 ขั้นตอนของการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ โดยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพร่วมกันดังนี้

(1) การสำรวจข้อมูลชุมชน เช่น ชนิดพืช ผัก สัตว์ ที่สามารถนำไปเพิ่มมูลค่า อาหาร สมุนไพร สัตว์ ทัศนกรรม เครื่องนุ่งห่ม ที่ต้องอนุรักษ์ หรือเพิ่มมูลค่า ซึ่งเชื่อมโยงกับความมั่นคงทางอาหาร และการสำรวจ ศักยภาพชุมชน และพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ด้วยแอปพลิเคชันอย่างง่ายโดยให้เยาวชนในพื้นที่เป็นผู้เก็บข้อมูลเพื่อให้เรียนรู้ ถึงสิ่งดีๆ ที่มีในบ้านเกิดของตนเองร่วมกับนักวิจัยในพื้นที่โดยมีนักวิชาการเป็นพี่เลี้ยง

(2) การประเมินคุณภาพแหล่งน้ำเบื้องต้นด้วยเครื่องมือภาคสนาม

(3) การสำรวจนาฬิกาสัตว์หน้าดิน ด้วยวิธีการตามคู่มือของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 10 (ขอนแก่น) /สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 10 (ขอนแก่น) ในปัจจุบัน

(4) การประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของผัก โดยการประชุมกลุ่มย่อย

(5) การประเมินความปลอดภัยของผักพื้นบ้านและผักจากแหล่งอื่น ด้วยชุดทดสอบ GT-Pesticide Residual test kit

(6) การสำรวจความมั่นคงทางอาหารด้วยแบบสำรวจความมั่นคงทางอาหารผ่านทาง Google forms

1.3 การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

ผลการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ สรุปได้ดังนี้

(1) ผลการสำรวจข้อมูลชุมชน ศักยภาพชุมชน และพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ด้วยแอปพลิเคชันอย่างง่ายโดยเยาวชนในพื้นที่ทำให้เยาวชนได้รู้ถึงความสำคัญของพื้นที่ และมีการค้นพบศักยภาพที่ไม่เคยมีการบันทึกไว้มาก่อน เช่น น้ำผุดในพื้นที่ของประชาชน โดยพบว่ามีน้ำผุดในพื้นที่เจ้าของเดียวกันถึง 4 จุด ซึ่งเป็นจุดที่ยังไม่เคยมีการสำรวจและบันทึกไว้มาก่อน จึงมีข้อเสนอแนะจากคณะทำงาน ฯ ให้มีการสำรวจให้ต่อเนื่องและพัฒนาเป็นฐานข้อมูลของชุมชน

(2) ผลการประเมินคุณภาพแหล่งน้ำเบื้องต้นด้วยเครื่องมือภาคสนาม พบว่า แหล่งน้ำผุดต้นน้ำ (น้ำผุดนางเดือน) ซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบลทุ่งนาเลา มีคุณภาพดีที่สุดในรองลงมาคือจุดกลางน้ำ (ห้วยน้ำพุ) และจุดท้ายน้ำ (คลองกุดผีหลอก) ตามลำดับ

(3) ผลการสำรวจนาฬิกาสัตว์หน้าดิน พบว่า แหล่งน้ำผุดต้นน้ำ (น้ำผุดนางเดือน) พบว่าน้ำมีคุณภาพดีมาก โดยตรวจพบ ตัวอ่อนแมลงชีปะขาว และ ตัวอ่อนแมลงหนอนปลอกน้ำไม่มีปลอก ส่วนจุดกลางน้ำ (ห้วยน้ำพุ) มีคุณภาพน้ำต่ำโดยพบหนอนแดง และจุดท้ายน้ำ (คลองกุดผีหลอก) น้ำเน่าเสียไม่สามารถสำรวจนาฬิกา สัตว์หน้าดินได้

(4) ผลการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของผักในเทศบาลตำบลคอนสาร จากข้อมูลผู้ปลูกผัก และเก็บผักขายในเบื้องต้นพบว่ามูลค่าประมาณ 15.6 ล้านบาทต่อปี อย่างไรก็ตามเนื่องจากข้อจำกัดของการเก็บข้อมูลหากต้องการใช้ข้อมูลเพื่อการอ้างอิงจำเป็นต้องมีการประเมินโดยละเอียดเพิ่มเติม

(5) ผลการประเมินความปลอดภัยของผักพื้นบ้านและผักจากแหล่งอื่น ด้วยชุดทดสอบ GT-Pesticide Residual test kit ซึ่งเป็นการตรวจวิเคราะห์การตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม Organophosphate, Carbamate และสารพิษอื่นๆ ที่เป็นสาร Cholinesterase inhibitor) พบว่า

- 5.1) ตลาดประชารัฐไทคอนสาร จากตัวอย่างผัก 41 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นผักจากธรรมชาติ 12 ตัวอย่าง และผักจากการปลูกในพื้นที่ 29 ตัวอย่าง พบว่ามีตัวอย่างผักที่ไม่พบการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 27 ตัวอย่าง (ร้อยละ 65.85) พบในระดับปลอดภัย 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 17.07) และพบในระดับไม่ปลอดภัย 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 17.07) โดยผักที่พบว่าไม่ปลอดภัยได้แก่ ผักโขม ถั่วพู ต้นหอม ข่าเหลือง ผักกะเยา/ ก้านยา/ผักหนามพญา/ผักหนามคะยา ผักแป้น/กุยช่าย และ มะเขือเทศส้ม
- 5.2) ตลาดสดเทศบาลตำบลคอนสาร ซึ่งเป็นผักจากแหล่งอื่นทั้งหมด 20 ตัวอย่าง มีตัวอย่างผักที่ตรวจไม่พบการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 2 ตัวอย่าง (ร้อยละ 10) พบในระดับปลอดภัย 7 ตัวอย่าง (ร้อยละ 35) และพบในระดับไม่ปลอดภัย 11 ตัวอย่าง (ร้อยละ 55) โดยผักที่พบว่าไม่ปลอดภัยได้แก่ ผักชีใบเลื่อย/หอมเป/ ผักชีฝรั่ง ต้นหอม ผักชีลาว ชিং มะระ ผักพริก พักทอง หัวไชเท้า กระเทียม มะละกอ และ ผักกาดขาว

นอกจากนี้จากข้อมูลผลการตรวจคัดกรองสารเคมีในเลือดของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนสาร (2566) พบว่า ประชากรกลุ่มอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 103 คน มีผลในระดับไม่ปลอดภัย และ มีความเสี่ยง ร้อยละ 12.62 และ 15.53 ตามลำดับ

(6) ผลการสำรวจความมั่นคงทางอาหารด้วยแบบสำรวจความมั่นคงทางอาหารผ่านทาง Google forms โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 274 คน พบประเด็นสำคัญ คือ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.2 อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปี เห็นว่าชุมชนมีแหล่งผลิตอาหารเพียงพอกับความต้องการของคนในชุมชน เท่ากับการสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้ทุกฤดูกาล ที่ร้อยละ 99.6 และทุกครอบครัวมีรายได้เพียงพอที่จะซื้อหาอาหารได้ตามความต้องการ และมีการผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน โดยผลผลิตที่ได้ เพียงพอต่อการบริโภค ร้อยละ 99.3 ทั้งนี้อุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้อย่างเพียงพอตามความต้องการ คือ ไม่มีความรู้ในการบริโภคอาหารตามหลักโภชนา และการบริโภคอาหารอย่างปลอดภัย ร้อยละ 59.9

1.4 การทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Review)

ผู้แทนของเทศบาลตำบลคอนสาร และผู้แทนคณะทำงานฯ ได้นำเสนอผลการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพต่อคณะทำงานฯ และนำเสนอต่อสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล ข้อเสนอแนะ และมาตรการในการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งผลกระทบด้านบวกที่สำคัญ คือ การเข้ามามีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยเฉพาะในขั้นตอนการสำรวจศักยภาพ และข้อจำกัดของพื้นที่ ส่วน

ผลกระทบด้านลบที่สำคัญ คือการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพืชผักของตลาดประจักษ์ และตลาดสดของเทศบาล ทั้งนี้ในกระบวนการนี้ได้มีการร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญดังแสดงในหัวข้อที่ 2.4

1.5 การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Influencing)

ในการผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจได้มีการจัดการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอผลการประเมินฯ และผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจโดยมีเป้าหมายหลักเพื่อผลักดันให้ประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตชาวคอนสารเป็นนโยบายของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนอำเภอคอนสารเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้ผลักดันให้มีการดำเนินการด้านความมั่นคงทางอาหารในชุมชนผ่านทางแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลคอนสาร โดยใช้เวทีการประชุมของคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร ซึ่งรับหลักการของข้อเสนอเชิงนโยบาย และได้มีการให้ข้อคิดเห็นในรายละเอียดของข้อเสนอเชิงนโยบาย และให้เพิ่มเติมข้อเสนออีก 1 ข้อ คือ การพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับกระพังโหม รางจืด วานโพล ขมิ้น หน่อแห้ง และเร่วน้อย (สมุนไพรประจำจังหวัดชัยภูมิ) พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น สมุนไพรลูกประคบ และส่งเสริมการทำตลาดออนไลน์ ซึ่งสหกรณ์การเกษตรคอนสาร จำกัด ยินดีสนับสนุนและผลักดันในเรื่องการตลาด

1.6 การติดตามประเมินผล (Monitoring and Evaluation)

คณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสารจะทำหน้าที่ในการติดตามประเมินผลในระยะต่อไป

2) ผลการศึกษาการพัฒนากระบวนการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

จากการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิตามขั้นตอนการศึกษาที่กล่าวในข้างต้น กลไกที่สำคัญในการดำเนินงาน คือ

- การประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- การถ่ายทอดความรู้ด้าน HIA
- การสร้างความเข้าใจร่วมกันในศักยภาพและข้อจำกัดของพื้นที่
- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มประชาชนผู้ที่เคยเข้าร่วมกระบวนการ CHIA
- ความร่วมมือจากนักวิชาการศูนย์เครือข่ายการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ
- ความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาเครือข่าย
- การแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร
- การดำเนินงานโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area Base)

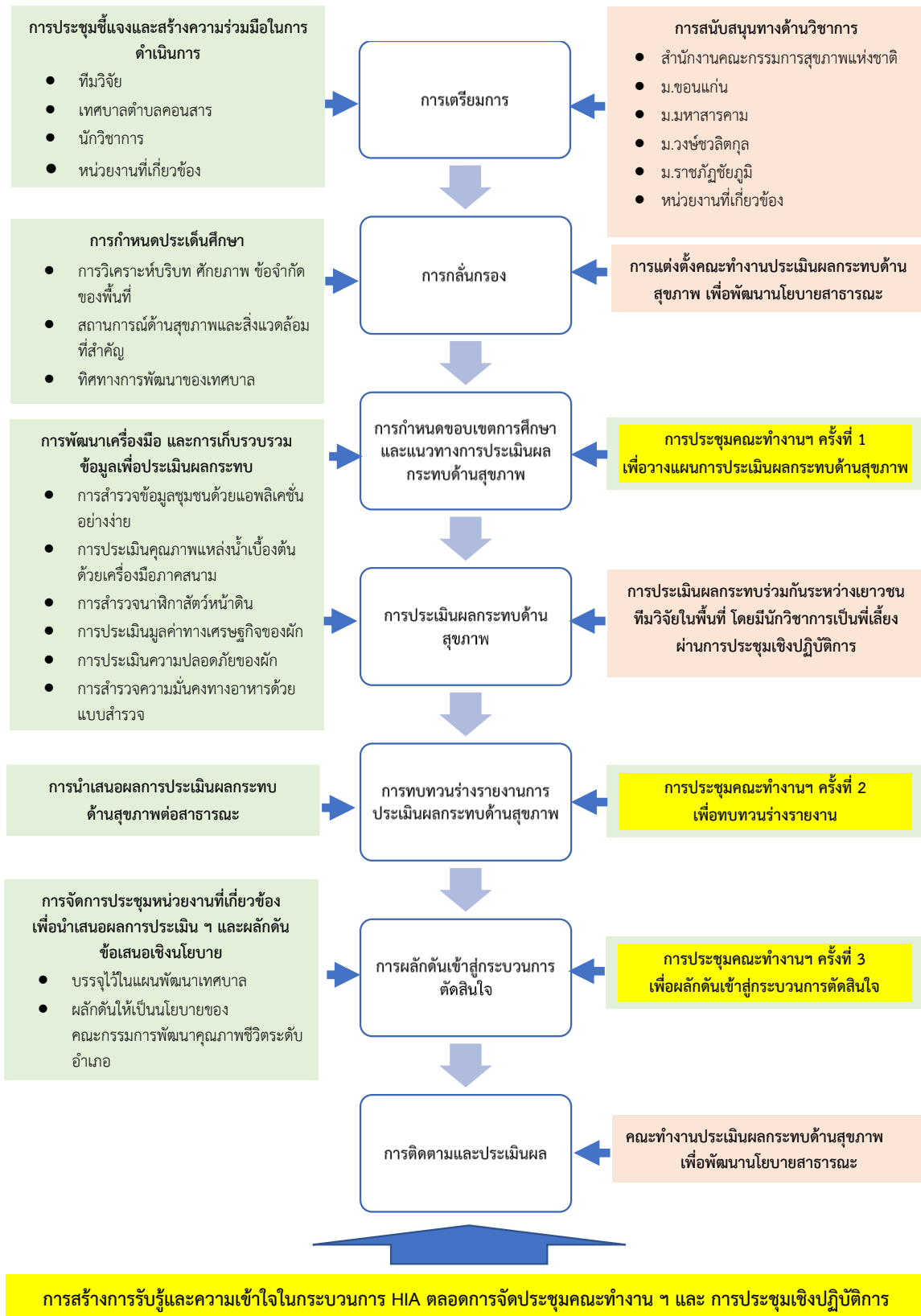
โดยมีปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ คือ ผู้บริหารของเทศบาล เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบหลัก ผู้นำชุมชน ประเด็นร่วมของการประเมิน HIA แรงจูงใจ/การเห็นประโยชน์ของการประยุกต์ใช้ HIA ที่สอดคล้องกับบริบทชุมชน

วัฒนธรรมของพื้นที่ การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ภาคีเครือข่าย หน่วยงานงานวิชาการ บทบาทความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการขยายแนวคิดสู่เครือข่าย อปท. ใกล้เคียงให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเพื่อให้มีการดำเนินการ HIA ต่อเนื่อง

ทีมวิจัยได้สรุปรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหาร และคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ดังรูปที่ 1

2) ผลกระทบที่เกิดขึ้น/อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนและชุมชน

- 1) ตัวแทนเยาวชนในพื้นที่เทศบาลตำบลคอนสารเกิดกระบวนการเรียนรู้ศักยภาพ และข้อจำกัดของทรัพยากรในพื้นที่ผ่านการใช้แอปพลิเคชันอย่างง่าย
- 2) เกิดกระบวนการส่งต่อข้อมูลศักยภาพชุมชน หรือ “ของดีเมืองคอนสาร” จากผู้ที่มีความรักและห่วงแหนถิ่นเกิดคอนสารสู่เยาวชนคนรุ่นใหม่
- 3) คณะทำงาน ฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ร่วมในกระบวนการ HIA เห็นความสำคัญของการประยุกต์ใช้ HIA ในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในประเด็นเชิงบวกหรือเชิงสร้างสรรค์ ควบคู่กับความห่วงกังวลของประชาชนจากนโยบายการพัฒนามากยิ่งขึ้น
- 4) ผู้แทนจากเทศบาลตำบลคอนสารเห็นถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ HIA สะท้อนได้จากการมีข้อเสนอในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงทางอาหารโดยเฉพาะความปลอดภัยของอาหารสำหรับนักเรียน โดยเป็นผู้เสนอให้มีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนา 5 ปี ของเทศบาลในส่วนของการศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนให้มีการประยุกต์ใช้ HIA ภาคสมัครใจขององค์กรปกครองส่วนถิ่น
- 5) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของเทศบาล และนโยบายของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อำเภอคอนสาร ทำให้การพัฒนาของเทศบาลมุ่งสู่ความยั่งยืน
- 6) ประชาชนในเทศบาลตำบลคอนสาร 8 หมู่บ้าน 1,494 ครัวเรือน จำนวน 4,218 คน และประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงที่มาซื้อสินค้า พืชผักจากตลาดสดเทศบาลตำบลคอนสาร และตลาดประชารัฐไทคอนสาร รวมถึงพ่อค้าแม่ค้าจากจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดขอนแก่นที่มาซื้อสินค้า พืชผักจากตลาดประชารัฐคอนสารไปจำหน่าย และประชาชนที่มาซื้อสินค้าดังกล่าวได้บริโภคพืชผักที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย

รูปที่ 1 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพกับความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตของชาวคอนสาร อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

6. ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาพื้นที่

1) ข้อเสนอเชิงนโยบายประเด็นความมั่นคงทางอาหารกับคุณภาพชีวิตไทคอนสาร

- 1.1 การส่งเสริมเกษตรปลอดภัย การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากการเกษตร เช่น ทำข้าวแต๋น การแปรรูปถั่วเป็นขนมขบเคี้ยว การแปรรูปมะพร้าว เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้ให้ชุมชน
- 1.2 การจัดโซนพื้นที่ดิน น้ำ ป่า ผัก พืชปลอดภัย เชื่อมโยงกับการจัดทำผังน้ำในชุมชน
- 1.3 การส่งเสริมประเด็นความมั่นคงและความมั่นคงทางอาหารเชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและที่พักและการมีอายุยืนจากการรับประทานอาหารพื้นบ้าน ให้น่าสนใจเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยใช้ Soft power ที่มีอยู่คือวัฒนธรรม ธรรมชาติ และการท่องเที่ยว เช่น ประเพณีบุญเดือน 6 ผีตลก การทำบุญของแต่ละเดือนที่เน้นการส่งเสริมอาหารตามฤดูกาล และเทศกาลการไหว้พระ 9 วัด
- 1.4 การส่งเสริมการจัดทำเมนูอาหารคอนสาร แผนที่การท่องเที่ยวคอนสาร รวมของดีคอนสาร จัดแพคเกจ การท่องเที่ยวคอนสาร 1 วันอายุยืนเพิ่ม 1 ปี โดยการท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตไม่ใช้การท่องเที่ยวแบบจัดตั้ง
- 1.5 การจัดทำสถานอนุบาลและธนาคารปูแป๊ะ สร้างเป็นศูนย์เรียนรู้ ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
- 1.6 การส่งเสริมแรงจูงใจให้ร้านค้าในคอนสารใช้วัตถุดิบในพื้นที่ร่วมกับการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจประเด็นอาหารปลอดภัย
- 1.7 การแก้ไขปัญหาการตกค้างของสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในตลาดประชารัฐไทคอนสาร และตลาดสดเทศบาลตำบลคอนสาร เพื่อออกเป็นเทศบัญญัติงบประมาณ และแผนการดำเนินงานประจำปีของเทศบาลตำบลคอนสารในปี 2568
- 1.8 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้สมุนไพรในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับกระพังโหม รวงจืด วานโพล ขมิ้น หน่อแห้ง และเร่วน้อย (สมุนไพรประจำจังหวัดชัยภูมิ) พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น สมุนไพรลูกประคบ และส่งเสริมการทำการตลาดออนไลน์

2) ข้อเสนอเชิงนโยบายในการผลักดันให้ประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตไทคอนสารเป็นนโยบายของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อำเภอคอนสารเพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลในปี 2568

2.1 การส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนในโรงเรียนพื้นที่ตำบลคอนสารได้บริโภคผักที่ปลอดภัยจากผลผลิตของเกษตรกรชาวคอนสาร โดยมีการจัดทำบัญชีเกษตรกร รายชื่อผัก ชนิดผัก และปริมาณที่ผลิตได้ เพื่อให้ทางโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาประกอบการตัดสินใจ

2.2 การพัฒนาตลาดสด ตลาดนัด นำชื่อวิถีไทยคอนสาร สู่อาหารปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) การพัฒนาการดำเนินงานเป็นตลาดสดและตลาดนัดที่ดำเนินงานตามมาตรฐานตลาดสด ตลาดนัดนำชื่อ และดำเนินการตรวจรับรองความปลอดภัยด้านอาหาร

- 2) การจัดให้มีป้ายรับรองร้าน หรือ แผงลอย ที่จำหน่ายอาหาร และสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัย
- 3) การจัดพื้นที่กลางให้เครือข่ายเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ มาจำหน่ายผลผลิตที่ปลอดภัยให้กับผู้บริโภค
- 4) การจัดให้มีเวทีในการจัดแผนการจัดทำเมนู และการซื้อวัตถุดิบที่ปลอดภัยในการประกอบอาหารแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบ

3) ผลการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายสู่กลไกที่เกี่ยวข้อง เพื่อผลักดันไปสู่การปฏิบัติ

- 1) ผู้บริหารของเทศบาลตำบลคอนสารยินดีนำเสนอเชิงนโยบายไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของเทศบาล ในรอบการทบทวนแผนซึ่งจะเกิดขึ้นในเดือนมิถุนายน 2567 โดยมีมติให้คณะทำงาน ฯ เขียนข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าวในรูปของแผนงาน โครงการตามแบบฟอร์มของเทศบาล และนำเสนอให้กับเทศบาลฯ
- 2) ผู้แทนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนสารในฐานะคณะทำงาน ฯ ได้ผลักดันให้ประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตชาวคอนสารเป็นนโยบายของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อำเภอคอนสาร โดยการนำเสนอข้อมูลให้กับนายอำเภอคอนสารรับทราบ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการแต่งตั้งอนุกรรมการขับเคลื่อนประเด็นความมั่นคงทางอาหารและคุณภาพชีวิตชาวคอนสารเสนอให้นายอำเภอคอนสารลงนามเพื่อให้คณะอนุกรรมการ ฯ ได้ดำเนินการร่วมกับคณะทำงาน ฯ ต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการบริหารงานอำเภอคอนสาร. (2566). **แผนพัฒนาอำเภอคอนสาร 5 ปี ฉบับทบทวน (พ.ศ.2566-2570) อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ**. ชัยภูมิ: ที่ทำการปกครองอำเภอคอนสาร:
- เทศบาลตำบลคอนสาร. (2566). **แผนพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ (พ.ศ.2566-2570)**. ชัยภูมิ: งานวิเคราะห์นโยบายและแผน กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เทศบาลตำบลคอนสาร.
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ. (2566). **แผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2566 – 2570)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ศจินทร์ ประชาสันต์. (2555). ความมั่นคงทางอาหาร: แนวคิดและตัวชี้วัด. สมุทรสาคร: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชัยภูมิ. (2566). ระบบคลังข้อมูลสุขภาพ Health Data Center (HDC) ระดับจังหวัด. ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2567, จาก <https://cpm.hdc.moph.go.th/hdc/main/index.php>
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2564). **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ**. นนทบุรี: ศูนย์ประสานงานการพัฒนาระบบการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2565). ความมั่นคงทางอาหารในภาวะวิกฤต. นิตยสารสานพลัง. 12(128). ค้นเมื่อ 11 มกราคม 2567, จาก https://www.nationalhealth.or.th/sites/default/files/e_book/no103/index.html#p=1
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ร่วมกับ เครือข่าย HIA. (2565). เอกสารการประชุมวิชาการ. *การประชุมวิชาการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (HIA Forum) ประจำปี 2565*. ขอนแก่น.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. (2566). เอกสารประกอบการทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Review). *โครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์*. ชัยภูมิ.

1. คณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพเพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร

คำสั่งเทศบาลตำบลคอนสาร

ที่ 225 /2566

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ
เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร

ด้วยเทศบาลตำบลคอนสาร ร่วมกับ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้ร่วมมือกันทางวิชาการในการดำเนินการวิจัย โครงการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นโครงการของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้รับการสนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข และ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพและพัฒนานโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลคอนสาร

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าว ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลคอนสารดังนี้

1. ที่ปรึกษาคณะทำงาน

1. เจ้าคณะอำเภอคอนสาร
2. นายอำเภอคอนสาร
3. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลคอนสาร
4. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรคอนสาร
5. สาธารณสุขอำเภอคอนสาร
6. พัฒนาการอำเภอคอนสาร
7. เกษตรอำเภอคอนสาร
8. ผู้จัดการธนาคารออมสิน สาขาอำเภอคอนสาร
9. ผู้จัดการธนาคารออมสิน สาขาอำเภอภูเขียว
10. ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาคอนสาร
11. ทรพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ
12. คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
13. ดร.แก้วตา จันทรานุสรณ์
14. น.ส.ณัฐกรณ์ คมจิต เจ้าของธุรกิจเหินค่านาง
15. นายธนชัย นามวิจิตร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

-2-

หน้าที่รับผิดชอบ

- (1) อำนวยความสะดวก สนับสนุน ให้องค์ความรู้กับคณะทำงานทุกคณะเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- (2) ให้คำปรึกษา เสนอแนะการทำงาน กำหนดวิธีการและร่วมแก้ไขปัญหาลุप्तรรคให้กับคณะทำงานที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน

2. คณะทำงาน

1. นายกเทศมนตรีตำบลคอนสาร	ประธานคณะทำงาน
2. รองนายกเทศมนตรีตำบลคอนสาร	รองประธานคณะทำงาน
3. ประธานสภาเทศบาลตำบลคอนสาร	คณะทำงาน
4. กำนันตำบลคอนสาร	คณะทำงาน
5. กำนันตำบลดงบัง	คณะทำงาน
6. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านฝายดินสอ	คณะทำงาน
7. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบัง	คณะทำงาน
8. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนสาร	คณะทำงาน
9. นายประธาน เกิดอุดม	คณะทำงาน
10. นายชัยโรจน์ บุญยัง	คณะทำงาน
11. นางหนูเพชร สายบัว	คณะทำงาน
12. นายสายใจ ภูมิคอนสาร	คณะทำงาน
13. นายปริญญา แดนทอง	คณะทำงาน
14. นางสาวชยุตรา บุราณ	คณะทำงาน
15. นางขาวินี ทินะกุล	คณะทำงาน
16. นางอัมพร เคชพรม	คณะทำงาน
17. นางสาวธีระญาพร ชาติทหาร	คณะทำงาน
18. นางสาวภัทรานิษฐ์ บัวลิ้ม	คณะทำงาน
19. นางทิพย์ภาภรณ์ สิมวิเศษ	คณะทำงาน
20. นายเนาะ ดลัสนิล	คณะทำงาน
21. นางฐิติภา พลฤทธิ์	คณะทำงาน
22. นายสำรอง ผิวแดง	คณะทำงาน
23. ผศ.ดร.ฤทธิ์รงค์ จังโกฏี	คณะทำงาน
24. ดร.กัลยา หาญพิชาญชัย	คณะทำงาน

-3-

25. ผศ.ดร.วลัญช์ชยา เขตบำรุง	คณะทำงาน
25. ผศ.ดร.ณัชชติศา ยุคะลัง	คณะทำงาน
26. ผศ.ดร.ศักดิ์ชาย เพชรตรา	คณะทำงาน
27. ว่าที่ ร.ต.ศิริชัย ศิริภูมิ	คณะทำงาน
28. นางบุศรา ศรีชัย	คณะทำงาน
29. พระปลัดสมพล กิตติเมธี	คณะทำงาน
30. ปลัดเทศบาลตำบลคอนสาร	คณะทำงานและ เลขานุการ
31. นางสาวสายสวาท ปริติวงศ์	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

หน้าที่รับผิดชอบ

- (1) ดำเนินงานในการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ตำบลคอนสาร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (2) ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม เพื่อให้ประชาชน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและภาควิชาการได้เรียนรู้ร่วมกันในการวิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบ ต่อสุขภาพ เหตุและปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชน ที่อาจเกิดขึ้นจากกระบวนการนโยบาย สาธารณะทั้งทางลบ ทางบวกเพื่อสนับสนุนให้เกิดการตัดสินใจที่จะเป็นผลดีต่อสุขภาพของประชาชน ตำบลคอนสารทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- (3) ติดตามและประเมินผล การดำเนินนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการ ที่มีการประเมินผลกระทบ ด้านสุขภาพ และพัฒนากระบวนการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ ให้สอดคล้องกับบริบทของ เทศบาล ตำบลคอนสาร

ทั้งนี้ ให้คณะทำงานประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ เพื่อพัฒนานโยบายสาธารณะ เทศบาลตำบลคอนสาร มีวาระ การดำรงตำแหน่ง 4 ปี นับแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 25 กันยายน 2566

(นายกิตติ ภูมิคอนสาร)
นายกเทศมนตรีตำบลคอนสาร

2. รูปภาพขั้นตอนการดำเนินงาน

1. การกลั่นกรอง นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม (Public Screening)

1. การกลั่นกรอง นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม (Public Screening)

2. การกำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Scoping)

2. การกำหนดขอบเขตการศึกษาและแนวทางการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Scoping)

3. การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

3. การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

3. การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

3. การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

3. การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

3. การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Assessing)

4. การทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Review)

4. การทบทวนร่างรายงานการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ (Public Review)

5. การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Influencing)

5. การผลักดันเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ (Influencing)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลกระทบ

แบบสอบถามเลขที่

แบบสอบถามการประเมินผลกระทบทางสุขภาพด้านความมั่นคงทางอาหาร

คำชี้แจง

แบบสอบถามครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาเรื่องการประเมินผลกระทบทางสุขภาพด้านความมั่นคงทางอาหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการประเมินผลกระทบทางสุขภาพด้านความมั่นคงทางอาหาร แนวทางสร้างความมั่นคงทางอาหารของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลคอนสาร อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวางแผนการรองรับ และการพัฒนาแนวทางสร้างความมั่นคงทางอาหารให้เหมาะสมต่อสภาพบริบทของพื้นที่และเสนอต่อองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ต่อไป

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	จำนวน 33 ข้อ
ตอนที่ 2 ความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน	จำนวน 32 ข้อ
ตอนที่ 3 แนวทางสร้างความมั่นคงทางอาหาร	จำนวน 17 ข้อ
ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังทรัพยากรในชุมชน	จำนวน 6 ข้อ

ขอความกรุณาท่านอ่านคำถามแต่ละข้อให้ชัดเจน และทำแบบสอบถามทุกตอนทุกข้อ คณะทำงานขอรับรองว่า การตอบของท่านจะเป็นความลับ และจะรายงานผลในภาพรวมเท่านั้น

อ้างอิงจาก: สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กรมควบคุมโรค ร่วมกับกองสุศึกษา (2561)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หรือเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงตามความเป็นจริงในตัวตนท่าน

1. เพศ

☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

2. อายุของฉันทัน ระบุ.....ปี

3. สถานภาพการสมรส

☐ โสด ☐ สมรส ☐ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษาสูงสุด หรือกำลังศึกษาระดับใด

☐ 1. ประถมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
☐ 4. อนุปริญญา/ปวส. ☐ 5. ปริญญาตรี ☐ 6. ปริญญาโท
☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. จำนวนบุตร

☐ 1. ยังไม่มีบุตร
☐ 2. มีบุตรแล้ว จำนวน.....คน

6. จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน (รวมตัวท่าน).....คน

7. ท่านอาศัยอยู่ในหมู่ใด

☐ 1. หมู่ 1 บ้านนาเงิน ☐ 2. หมู่ 2 บ้านคอนสาร ☐ 3. หมู่ 3 บ้านห้วยน้ำม่วง ☐ 4. หมู่ 6 บ้านนาอ้อม

- ☐ 5. หมู่ 7 บ้านนาโป่ง ☐ 6. หมู่ 8 บ้านน้ำพุปางวัว ☐ 7. หมู่ 2 บ้านดงบัง ☐ 8. หมู่ 3 บ้านฝายดินสอ

8. สถานภาพการทำงาน

- ☐ 1. ลูกจ้างเอกชน พนักงานบริษัทเอกชน
☐ 2. ข้าราชการ/ลูกจ้างประจำ/ชั่วคราวของหน่วยราชการ
☐ 3. พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานประจำ/ชั่วคราวของรัฐวิสาหกิจ/องค์กรของรัฐ
☐ 4. ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย/ร้านอาหาร/ร้านบริการต่างๆ
☐ 5. รับจ้างทั่วไป
☐ 6. ไม่ได้ทำงานเพราะเหตุใด
☐ 6.1 เรียนหนังสือ
☐ 6.2 กำลังหางานทำ
☐ 6.3 ยังกเด็ก
☐ 6.4 สูงวัย/ชรา
☐ 6.5 ป่วย/พิการ
☐ 6.6 อื่นๆระบุ.....

9. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มาเป็นเวลากี่ปี โปรดระบุในช่วงปี

- ☐ 1) 0 - 5 ปี ☐ 2) 6 - 10 ปี ☐ 3) 11 - 15 ปี ☐ 4) 16 - 20 ปี ☐ 5) มากกว่า 20 ปี

10. ท่านมีรายได้เฉพาะตัวท่านต่อเดือน.....บาท

11. ครอบครัวท่าน (รวมทุกคนในครัวเรือน) มีรายได้รวมกันต่อเดือน.....บาท

12. ท่านมีโรคประจำตัว

- ☐ 1. ไม่มีโรคประจำตัว
☐ 2. มีโรคประจำตัว (โปรดระบุชื่อโรค)

13. ช่องทางสื่อที่รับข้อมูลข่าวสาร โปรดระบุ.....

14. รายจ่ายเฉลี่ยรวมของครอบครัวต่อเดือน.....บาท

15. รายได้เสริมของครอบครัวต่อเดือน

- ☐ 1. มี โปรดระบุ.....บาท
☐ 2. ไม่มี

16. แหล่งบริโภคอาหารของท่านมาจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. แหล่งธรรมชาติ (ลำคลอง ห้วย ป่าและภูเขา)
☐ 2. แหล่งอาหารผลิตเอง (พื้นที่รอบบ้าน/สวน/ไร่-นา)
☐ 3. แหล่งอาหารซื้อขาย (ตลาดในชุมชน ตลาดนอกชุมชน ร้านขายของชำ)

17. สมาชิกในครอบครัวร่วมรับประทานอาหารร่วมกันเฉลี่ย.....คน

18. จำนวนครั้งในการรับประทานอาหาร.....มื้อ/วัน

19. ค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหารต่อวัน.....บาท

20. ปริมาณและชนิดข้าว พืชผักที่ท่านนำมาประกอบอาหารในแต่ละวันเพียงพอหรือไม่

- ☐ 1. เพียงพอ ☐ 2. ไม่เพียงพอ

21. กรณีไม่เพียงพอท่านมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไร

- ☐ 1. ซื้อหาเพิ่ม ☐ 2. รับประทานอาหารที่มี ☐ 3. อื่นๆ ระบุ.....

22. มีอุปสรรคใดบ้างที่ทำให้ท่านไม่สามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้อย่างเพียงพอตามความต้องการ
- ☐ 1. ไม่มีเงิน ☐ 2. ไม่มีสิทธิ์ในการทำกิน ☐ 3. ไม่มีความรู้ในการบริโภคอาหารปลอดภัย
- ☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....
23. ท่านคิดว่าในชุมชนของท่านมีแหล่งผลิตอาหารเพียงพอกับความต้องการของท่านและคนในชุมชนหรือไม่
- ☐ 1. เพียงพอ ☐ 2. ไม่เพียงพอ
26. ปริมาณแหล่งผลิตอาหารในอดีตที่ผ่านมาเทียบกับปัจจุบันเป็นอย่างไร
- ☐ 1. เกือบมากขึ้น ☐ 2. เกือบได้น้อยลง ☐ 3. ไม่มีให้เก็บเลย
27. ท่านสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารได้ทุกฤดูกาลหรือไม่
- ☐ 1. เข้าถึงได้ทุกฤดูกาล ☐ 2. ไม่สามารถถึงได้ทุกฤดูกาล
28. ครอบครัวของท่านมีรายได้เพียงพอที่จะซื้อหาอาหารได้ตามความต้องการหรือไม่
- ☐ 1. เพียงพอ ☐ 2. ไม่เพียงพอ
29. ครัวเรือนของท่านมีการผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนหรือไม่
- ☐ 1. ไม่มี (ตอบข้อ 30) ☐ 2. มี (ตอบข้อ 31)
30. เหตุผลที่ท่านไม่ได้ผลิตอาหารเพื่อบริโภค (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 1. ไม่มีปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน เงินทุน วัสดุ อุปกรณ์
- ☐ 2. ไม่มีองค์ความรู้ในการผลิตอาหาร (ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง)
- ☐ 3. ทรัพยากรที่มีไม่เหมาะสม เช่นดินไม่ดี ดินเปรี้ยว ดินเค็ม ไม่มีน้ำ ฯ
- ☐ 4. อื่น ๆ ระบุ
31. รูปแบบการผลิตอาหารในครัวเรือน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 1. เกษตร ระบุรายละเอียด ทำอะไร.....
- ☐ 2. ปศุสัตว์ ระบุรายละเอียด ทำอะไร.....
- ☐ 3. ประมง ระบุรายละเอียด ทำอะไร.....
- ☐ 4. อื่น ๆ ระบุ
32. รูปแบบการทำเกษตร (เลือกตอบได้เพียง 1 ข้อ)
- ☐ 1. แบบอินทรีย์ จำนวนไร่
- ☐ 2. แบบปลอดภัย จำนวน.....ไร่
- ☐ 3. แบบใช้สารเคมี จำนวน..... ไร่
- ☐ 4. อื่นๆ ระบุ.....จำนวน.....ไร่
33. ผลผลิตที่ได้ เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนหรือไม่
- ☐ 1. เพียงพอ ☐ 2. ไม่เพียงพอ ระบุรายละเอียดเพิ่มเติม.....

ตอนที่ 2 ความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน

ข้อตกลงเบื้องต้น:คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามฉบับนี้ เป็นข้อคำถามที่ถามประสบการณ์ของท่าน และครอบครัว ในช่วงเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา ว่าหาก ท่านขาดเงินหรือทรัพยากร อื่น ๆ ที่จะทำให้ท่านหาอาหารเพื่อให้สมาชิกในครอบครัว

ความมั่นคงทางอาหาร	ระดับการปฏิบัติ				
	ไม่เคยมี ประสบการณ์ ตามข้อคำถาม	เคยมีประสบการณ์ตามข้อคำถาม			
		1 สัปดาห์ /เดือน	2 สัปดาห์ /เดือน	3 สัปดาห์ /เดือน	ทุกสัปดาห์ /เดือน
ด้านการมีอาหารเพียงพอ					
1. ท่านรับประทานอาหารเช้าครบทั้งสามมื้อ					
2. ท่านมีอาหารเพียงพอต่อความต้องการทุกมื้อ					
3. ท่านรับประทานอาหารเช้าที่มีสารอาหารครบทั้ง 5 หมู่					
4. ท่านอดอาหารมื้อใดมื้อหนึ่งเนื่องจากมีอาหารไม่เพียงพอ					
5. ท่านลดปริมาณอาหารลงเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวได้รับประทานทุกคน					
ด้านการเข้าถึงอาหาร					
6. ท่านสามารถหาผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์มาประกอบอาหาร					
7. ท่านสามารถซื้ออาหารจากร้านค้าหรือรถขายเร่ที่อยู่ในชุมชนได้อย่างสะดวก					
8. บ้านท่านมีตู้เย็น/อุปกรณ์สำหรับเก็บอาหารสดพร้อมใช้ประกอบอาหาร					
9. ท่านสามารถบริโภคอาหารที่ชุมชนผลิตภายในชุมชนมารับประทานในชีวิตประจำวันได้					
10. ท่านสามารถเลือกซื้ออาหารจากตลาดหรือแหล่งจำหน่ายมารับประทานได้อย่างสะดวก					
ด้านการใช้ประโยชน์จากอาหาร					
11. ท่านสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าเหมาะสมกับราคา					
12. ท่านรับประทานอาหารเช้าที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย					
13. ท่านสามารถหลีกเลี่ยงอาหารที่ใส่เครื่องปรุงรสเกินความจำเป็น เช่น ผงชูรส					
14. ท่านรับประทานอาหารที่หมดอายุ					
15. ท่านดื่มเหล้า เบียร์หรือเครื่องดื่มชูกำลัง					
ด้านการมีเสถียรภาพด้านอาหาร					
16. ในแต่ละวันท่านรับประทานอาหารเช้าครบสามมื้อ					
17. ในแต่ละวันท่านใช้จ่ายเงินเพื่อเป็นค่าอาหารมากกว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆ					
18. ท่านรู้สึกวิตกกังวลว่ารายได้จะไม่เพียงพอกับการซื้ออาหาร					
19. ท่านต้องยืมเงินเพื่อนบ้าน/เงินเชื่อสำหรับซื้ออาหารในชีวิตประจำวัน					
20. ท่านไม่ได้รับประทานอาหารทั้งวันทั้งคืนด้วยเหตุผลที่ไม่สามารถหาอาหารได้					
เหตุการณ์หรือประสบการณ์ด้านความไม่มั่นคงทางอาหาร					
21. ท่านกังวลว่าจะมีอาหาร ไม่ พอกิน					

ความมั่นคงทางอาหาร	ระดับการปฏิบัติ				
	ไม่เคยมี ประสบการณ์ ตามข้อคำถาม	เคยมีประสบการณ์ตามข้อคำถาม			
		1 สัปดาห์ /เดือน	2 สัปดาห์ /เดือน	3 สัปดาห์ /เดือน	ทุกสัปดาห์ /เดือน
22. ท่านไม่สามารถหาอาหารที่ครบ 5 หมู่ (ผัก ผลไม้ ไขมัน ข้าว แป้ง เนื้อสัตว์) หลากหลาย เพียงพอสำหรับการบริโภค					
23. ท่านกิน อาหารเพียงไม่กี่ชนิด กินอาหาร ซ้ำ ๆ เดิม ๆ					
24. ท่านต้องอดอาหารบางมื้อหรือกินบางมือน้อยลง					
25. ท่านรู้สึกหิวแต่ไม่ได้กิน					
26. ท่านเคยมีช่วงเวลาที่ท่านไม่ได้กินอาหารเลยทั้งวัน					
27. ท่านได้รับการบริจาคการช่วยเหลือด้านอาหาร จากหน่วยงาน เพื่อนบ้าน หรือองค์กร					
28. ท่านบริโภค ผัก ผลไม้ ในปริมาณ 400 กรัม ต่อวัน (ประมาณ 4 กำมือ)					
29. ท่านดื่มเครื่องดื่มที่มีรสหวาน น้ำอัดลม					
30. ครั้วเรือนของท่านขาดแคลนอาหาร หรือไม่มีอาหารที่จะกินเลย					
31. ครั้วเรือน ของท่านมีอาหารกินเพียงพอ สำหรับสมาชิกในครอบครัวครบ ทั้ง 3 มื้อ					
32. อาหารที่ครั้วเรือนของท่านมี (ในข้อ 31 นั้น) เป็นอาหารที่มีคุณภาพ (อาหารคุณภาพในที่นี้หมายถึง อาหารที่ครบ 5 หมู่ (ผัก ผลไม้ ไขมัน ข้าว แป้ง เนื้อสัตว์))					

ตอนที่ 3 แนวทางการสร้างความมั่นคงทางอาหารในครั้วเรือน

แนวทางการสร้างความมั่นคงทางอาหาร	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกครั้ง
ด้านการพึ่งพาตนเอง					
1. ท่านทำบัญชีรายการรับ-จ่ายเงินภายในครอบครัว					
2. ท่านมีการวางแผนก่อนการซื้ออาหาร เพื่อประมาณค่าใช้จ่าย และได้ของตามความจำเป็น					
3. ท่านปรุงอาหารไว้รับประทานหลายมื้อ เพื่อประหยัดพลังงาน และคุ่มค่า					
4. ท่านนำอาหารมาแปรรูปหรือถนอมอาหาร เช่น การตากแห้ง เป็นการสำรองอาหารในครอบครัว					
5. ท่านปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและปลอดภัย จากสารปนเปื้อนต่างๆ					
ด้านการสนับสนุนทางสังคม					
6. ท่านมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการผลิตอาหารปลอดภัยและมีปริมาณเพียงพอกับการบริโภค					

แนวทางการสร้างความมั่นคงทางอาหาร	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกครั้ง
7. ท่านให้หรือแลกเปลี่ยนอาหารปลอดภัย ระหว่างคนในชุมชนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เพื่อนบ้าน					
8. ท่านรวมกลุ่มช่วยเหลือกันด้านอาหารของชุมชนทั้งในภาวะปกติและวิกฤติ					
9. คนในครอบครัวให้คำแนะนำเรื่องการทานอาหารที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อร่างกายแก่ท่าน					
10. มีหน่วยงานรัฐและท้องถิ่นเข้ามาสนับสนุนเกี่ยวกับองค์ความรู้และการปฏิบัติที่ต้องร่วมถึงสนับสนุนปัจจัยการผลิตอาหารให้ปลอดภัย					
ด้านการสร้างความเข้าใจภายในครอบครัว					
11. ครอบครัวท่านรับประทานอาหารปลอดภัยที่บ้านร่วมกัน เพื่อให้ครอบครัวมีความสามัคคีมากยิ่งขึ้น					
12. ท่านปรุงประกอบอาหารที่ปลอดภัยเพื่อช่วยสร้างความมั่งคั่งภายในครอบครัวได้					
13. ท่านแนะนำให้คนในครอบครัวบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการมากกว่าอาหารราคาแพงแต่คุณค่าน้อยเป็นการสร้างนิสัยการบริโภคที่ดี					
14. ท่านมีแหล่งผลิตอาหารที่เป็นของตนเอง เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับครอบครัวได้อย่างยั่งยืน					
15. ท่านลดการซื้ออาหารที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย					
ด้านการหาอาชีพเสริม					
16. ท่านประกอบอาชีพเสริมหลังจากงานประจำ เพื่อให้ครอบครัวมีรายได้เพิ่มมากขึ้น					
17. หากท่านได้รับการฝึกอาชีพหรือเรียนรู้เพิ่มเติมท่านจะนำความรู้ไปสร้างรายได้เพิ่มขึ้น					
18. ท่านอ่านหนังสือ นิตยสารต่างๆ ที่เกี่ยวกับการแนะนำอาชีพ เพื่อเพิ่มความรู้และช่องทางหารายได้					
19. ท่านประกอบอาชีพโดยการรวมกลุ่มกันในชุมชน					
20. ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพเสริมจะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่					
ด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ					
21. ท่านปรับที่ดินตนเองตามเกษตรทฤษฎีใหม่					
22. ท่านวางแผนการปลูกข้าว พืชผัก ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ					

แนวทางการสร้างความมั่นคงทางอาหาร	ระดับความคิดเห็น				
	ไม่เคย	น้อยครั้ง	บางครั้ง	บ่อยครั้ง	ทุกครั้ง
23. ท่านปรับกระบวนการผลิตอาหารโดยใช้วิธีเกษตรผสมผสานหรือเกษตรประณีต					
24. ท่านปลูกและเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ข้าว พืชผักท้องถิ่น เพื่อเพาะปลูกในรอบปลูกถัดไป					
25. ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่องเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับสภาพภูมิอากาศ					

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

1. ท่านและหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านเคยมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน (น้ำ แหล่งอาหารทางธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน หิน ภูเขา เป็นต้น) ร่วมกับชุมชนในหมู่บ้านของท่านหรือไม่

- ☐ 1. เคย (ตอบข้อ 2) ☐ 2. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 3)

2. ท่านและหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านร่วมกิจกรรมอะไร

- ☐ 1. การแจ้งเหตุเมื่อพบเห็น ☐ 2. ร่วมรณรงค์กับองค์กรต่าง ๆ
☐ 3. ร่วมประชุม/อบรม ☐ 4. ร่วมเป็นอาสาสมัคร
☐ 5. ร่วมเป็นคณะกรรมการแก้ไขปัญหา ☐ 6. อื่น ๆ ระบุ.....

3. ท่านคิดว่าองค์กรใดที่มีความสามารถและมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนได้

- ☐ 1. เทศบาลตำบล ☐ 2. อสม. ☐ 3. กลุ่มอนุรักษ์
☐ 4. กลุ่มแม่บ้าน ☐ 5. กลุ่มเยาวชน ☐ 6. หน่วยงานภาครัฐ
☐ 7. ทุกองค์กร ☐ 8. NGOsและสื่อมวลชน

4. ท่านและหรือสมาชิกในครอบครัวของท่านสามารถสนับสนุน การเฝ้าระวัง ป้องกันและฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างไร

- ☐ 1. การแจ้งเหตุเมื่อพบเห็น ☐ 2. เป็นแกนหลักรณรงค์ของชุมชน
☐ 3. สนับสนุนเงินทุน ☐ 4. ไม่สามารถสนับสนุนได้
☐ 5. ร่วมกับองค์กรภาครัฐดำเนินการ ☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....

5. ท่านคิดว่าเป็นไปได้หรือไม่ที่จะให้ชาวบ้านมีการรวมกลุ่มกันเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

- ☐ 1. เป็นไปได้ ☐ 2. เป็นไปไม่ได้ ☐ 3. ไม่แน่ใจ

6. ถ้ามีการร่วมมือระหว่างชาวบ้าน เจ้าของกิจการโรงงาน และภาครัฐ ในการเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เพื่อคุณภาพชีวิตและหรือร่วมแก้ไขปัญหา ท่านเห็นด้วยหรือไม่

- ☐ 1. เห็นด้วย ☐ 2. ไม่เห็นด้วย ☐ 3. ไม่แน่ใจ

7. หากมีการพัฒนา โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆที่จะเกิดตำบลคอนสาร อะไรที่ท่านให้ความสำคัญว่าอาจมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. บุคคล หรือประชาชน ที่อาจได้รับผลกระทบ ☐ 2. ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
☐ 3. เศรษฐกิจ ☐ 4. สังคมและวัฒนธรรม ☐ 5. ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาพื้นที่
☐ 6. อื่นๆ ระบุ

8. ท่านคิดว่าองค์กรใดที่มีความสามารถและมีบทบาทในการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือผลกระทบด้านลบ ในชุมชนได้

☐ 1. เทศบาลตำบล	☐ 2. อสม.	☐ 3. กลุ่มอนุรักษ์	☐ 4. กลุ่มแม่บ้าน
☐ 5. กลุ่มเยาวชน	☐ 6. หน่วยงานภาครัฐ	☐ 7. ทุกองค์กร	☐ 8. NGOs และสื่อมวลชน

ขอขอบคุณท่าน ที่ได้สละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

4) รายนามคณะผู้ดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ

- a. นายกิตติ ภูมิคอนสาร
- b. นายณรงค์วิทย์ ย่อมสูงเนิน
- c. นายอิทธิพล คุ่มวงศ์
- d. นายรณชัย นามวิจิตร
- e. รองนายกเทศมนตรีตำบลคอนสาร
- f. ประธานสภาเทศบาลตำบลคอนสาร
- g. กำนันตำบลคอนสาร
- h. กำนันตำบลดงบัง
- i. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านฝายดินสอ
- j. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงบัง
- k. ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคอนสาร
- l. นายประสาน เกิดอุดม
- m. นายชัยโรจน์ บุญยัง
- n. นางหนูเพชร สายบัว
- o. นายสายใจ ภูมิคอนสาร
- p. นายปริญญา แดนทอง
- q. นางสาวชยุตรา บุราณ
- r. นางสาววิณี ทีนะกุล
- s. นางอัมพร เดชพรม
- t. นางสาวธีระญาพร ขาติทหาร
- u. นางสาวภัทรานิษฐ์ บัวสิม
- v. นางทิพย์ภาภรณ์ สิมวิเศษ
- w. นายเนาะ ตลับนิล
- x. นางจิตติภา พลฤทธิ์
- y. นายสำรอง ผิวแดง
- z. ว่าที่ ร.ต.ศิริชัย ศิริภูมิ
- aa. พระปลัดสมพล กิตติเมธี
- bb. นางจันทิมา ผลภิญโญ
- cc. น.ส.นริศรา วงศ์สมบัติ
- dd. นางสาวเบญจภรณ์ นามเสน
- ee. นางสาวโชติรส โชคชัยิติ

- ff. นางสาวสายสวาท ปรีดีวงศ์
- gg. นางบุศรา ศรีชัย
- hh. นายเจริญชัย ศิริคุณ
- ii. ผศ.ดร.ฤทธิรงค์ จังโกฏี
- jj. ดร.กัลยา หาญพิชาญชัย
- kk. ผศ.ดร.วลัญช์ชยา เขตบำรุง
- ll. ผศ.ดร.ณัชชลิดา ยุคะลัง
- mm. ผศ.ดร.ศักดิ์ชาย เพชรตรา
- nn. อ.ดร.ทองปักษ์ ดอนประจำ
- oo. อ.ดร.ศักดา สีสโณ
- pp. อ.จิราภรณ์ ประธรรมโย
- qq. อ.ดร.ศิริภัสร์ โคตรสีวงษ์
- rr. อ.พัชริดา แสงแดง
- ss. อ.ดร.วราวุฒิ มหามิตร
- tt. นางกรุณา โสฬสจินดา